

SKÖTSELPLAN

för

naturreservatet
LISTERSHUVUD

i Sölvesborgs kommun

Upprättad inom
länsstyrelsen med
ledning av befintligt
inventeringsmaterial
och kompletterande
fältinventeringar.
Planförfattare:
Ulf Lundgren.

INNEHÅLL

I ALLMÄN BESKRIVNING

- 1 Administrativa uppgifter
- 2 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
 - 2.1 Naturförhållanden
 - 2.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 2.3 Markanvändning
 - 2.4 Källuppgifter

II Plandel

- 4 Skötsel av mark och vatten
 - 4.1 Allmän målsättning med skötselåtgärder
Måldiskussion
 - 4.2 Generella riktlinjer
 - 4.2.1 Områden med fri utveckling
 - 4.2.2 Lövskogsskötsel
 - 4.2.3 Barrskogsskötsel
 - 4.2.4 Skötsel av betesmark
 - 4.2.5 Faunavård och jakt
 - 4.3 Detaljbeskrivningar och åtgärder
- 5 Anordningar för friluftsliv
 - 5.1 Mål för friluftslivsanordningar
 - 5.2 Riktlinjer och åtgärder
 - 5.2.1 Tillgänglighet
 - 5.2.2 Stigar
 - 5.2.3 Eldplatser
 - 5.2.4 Information
- 6 Renhållning
- 7 Tillsyn
- 8 Dokumentation av utförda åtgärder
- 9 Finansiering av naturvårdsförvaltningen
 - 9.1 Ekonomisk plan
 - 9.2 Finansiering

Bilagor

- 1 Skötselplanekarta
- 2 Karta över friluftsanordningar
- 3 Översiktlig vegetationskarta
- 4 Ekonomiska kartan 1915
- 5 Ekonomisk plan

I ALLMÄN BESKRIVNING**1 ADMINISTRATIVA UPPGIFTER**

Objektnummer: 10 02 062
Kommun: Sölvesborg
Socken: Mjällby
Fastigheter: Hosaby 2:30 m fl (se bilaga till beslut)
Markägare: Staten genom naturvårdsfonden och enskilda
Läge: Vid östra kusten av Listerlandet
mellan Nogersund och Hörvik.
Karta: Ekonomiska kartbladen 034 27 Hörvik,
034 26 Hosaby och 034 16 Hällevik
Naturvårds-
förvaltare: Länsstyrelsen
Naturgeografisk
region: * Skånes sediment- och horstområden
Areal: ca 600 ha varav ca 475 ha land.
Naturtyper: Ädellövskog ca 350 ha (varav avenbokskog ca
80 ha, bokskog ca 130 ha, övrig ädellövskog
ca 138 ha), klibbalskog ca 15 ha, barrskog
8 ha, kärr 3 ha, naturbetesmark ca 25 ha,
kulturbetesmark 3 ha, enbuskmark ca 40 samt
hällmark 31 ha.

2 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN**2.1 Naturförhållanden**

Områdets geologi har beskrivits av Karin Hellberg 1969 och vegetationen är dokumenterad av Bergendorff & Janzén 1976, SNV PM 1197. Grottsystemet vid Hörviken är beskrivet av Persson 1963.

Geologi

Listerhuvud och Getabjär är urbergsrester vid vilka morän har avlagrats på bergens läsida i samband med att inlandsisen drog fram över området. Bildningarna kallas drumliner.

Listerlandets bergrund består av kalksten. Själva bergen består dock av gnejsgranit som har motstått årmiljonernas erosion och nu står kvar som s k restberg. Listershuvuds topp ligger 84 m ö h och Getabjårs 69 m ö h.

På vissa platser har vatten löst ut kalken ur kalkstenen, s k karstvittring. Härigenom har marken underminerats och "rasat in". De bildningar som uppstått på detta sätt kallas för doliner. Den största dolinen är ca 7 meter djup och 20 meter i diameter. Strax söder om Hörvik i norra delen av reservatet finns ett omfattande grottsystem, *Halla Håle*, som uppkommit på motsvarande sätt genom karstvitt- ring.

Högsta kustlinjen, som bildades av Baltiska Issjön för ca 12 000 år sedan, ligger på omkring 54 m ö h. En serie klapperstensfält på olika nivåer visar strandlinjer som representerar olika stadier i Östersjöns utveckling. Totalt har inte mindre än 29 olika strandvallar kunnat urskiljas (Hellberg 1969). Litorinavallen ligger på nivån 7-8 m ö h.

Vegetation

Listershuvud domineras nu av bok- och avenbokskog. Den rena avenbokskogen upptar en yta av ca 80 ha och torde vara ett av de största sammanhängande avenbokbestånden i Sverige. I särskilt den östra mera otillgängliga delen av området har bok- och avenbokskogen fått utveckla sig fritt under lång tid, vilket bl a gynnat den lägre florán och faunan.

Ädellövskogen i anslutning till litorinavallen är av ängstyp med bl a gulplister och myskmadra. Till de mera ovanliga arterna hör stor häxört, trolldruva och långsvingel. Högre upp övergår fältskiktet till artfattig hedtyp med bl a blåbär, harsyra och buskstjärnblomma.

Tidigare öppna betesmarker är stadda i snabb igenväxning. Man kan dock hitta rester av en torrängsflora med bl a ängsnejlika, kattfot och hedblomster även på de hedmarker som inte betas. Mindre områden har planterats med tall och gran och har nu ett mer eller mindre vegetationslöst fältskikt.

Vid stranden, som är mycket blockig, finns en bård av klibbal med en del sävruggar utanför.

Diurliv

Rådjurstammen är stor och även älg förekommer. Andra arter är räva, grävling och småvessla (Bergendorff & Jansén 1976)

Fågellivet i lövskogen är särpräglat med bl a ett stort bestånd av stenknäck och regelbunden förekomst av mindre flugsnappare.

2.2 Kulturhistoriska förhållanden

Registrerade fornlämningar i form av stensättningar finns dels vid Listerhuvud, två st som dock är något skadade av militära anläggningar, dels vid Getabjär. I närheten finns även en hällgröpfung i block.

Det äldsta kartmaterial som i någon mån visar områdets utseende är Petter Geddas karta över Blekinge från 1684. Enligt denna var huvuddelen av området bokskogsbevuxet.

Av laga skifteskartan från 1833 framgår att all mark gick under benämningen "afrösningsjord". Inget ängsbruk eller permanent åkerbruk förekom.

Stenbrytning har förkommit framför allt vid Getabjär.

2.3 Markanvändning

Området har till stor del varit en hårt betad utmark. Enligt Geografiska Corpsens karta från 1862 fanns lövskog i de brantaste och mest blockrika markerna runt Listershuvuds topp, medan de flackare partierna längre söderut var öppen mark. Den ekonomiska kartan från 1915, bilaga 4, visar lövskogens utbredning öster om Getabjär och Listershuvud. Tallskogen var då begränsad till några mindre bestånd närmast bebyggelsen.

Ägorna utgörs av långsmala remsor, ofta inte mer än 50 meter breda, som löper vinkelrätt från stranden.

Skogsbruk har i senare tid bedrivits främst för huggning av ved till husbehov. Något rationellt skogsbruk har inte bedrivits, även om vissa gran- och tallplanteringar skett. I samband med att omfattande gallringar igångsattes hösten

1987 förklarades området som interimistiskt naturreservat enligt 11 § naturvårdslagen.

Bete bedrivs inom några områden, men stora områden av tidigare betesmarker är kraftigt igenvuxna.

Naturreservatet ingår i Listerlandets jaktvårdsområde.

Området är attraktivt för friluftsliv. Utsikten från Listershuvuds topp är storslagen och vid god sikt kan man överblicka kusten från nordöstra Skåne till Karlskrona-skärgården.

2.4 Gällande planer m m

Ett 87 ha stort område på Listershuvuds sydsluttning är sedan 1959 avsatt som naturreservat med syfte att bevara de geologiska bildningarna. Nästan hela reservatet ligger inom område som omfattas av förordnanden enligt 19 § naturvårdslagen i dess lydelse före 1975, vilket innebär att helt ny byggnad eller grävnings- och andra förberedelsearbeten för sådan bebyggelse samt inrättande av upplag, anläggning av väg, schaktning och utläggande av schaktmassor, sådd eller plantering av skog på förut icke skogbärande mark samt omförande av lövskog till barrskog inte får utföras utan länsstyrelsen tillstånd.

Gällande förordnanden enligt naturvårdslagen upphävs när reservatsbeslutet vunnit laga kraft.

Staten har genom naturvårdsfonden förvärvat ca 160 ha av området.

2.4 Källuppgifter

Bergendorff, Claes & Jansén, Gustav. 1976. Vegetationsinventering av Listershuvud och Getabjär. Förslag till skötselplan. SNV PM 1197.

Gårdenfors & Baranowski. 1992. Skalbaggarna anpassade till öppna respektive slutna ädellövskogar föredrar olika trädslag. Entomologisk Tidskrift 113:1-11.

Hellberg, Karin. 1969. Strandvallar på Listerhuvud. Blekinges Natur Årsbok 1969.

Hellberg, Karin. 1971. Inlandsisens recession och den sentida strandförskjutningen i västra Blekinge och nordöstra Skåne. Lunds univ. naturgeogr. inst.

Länsstyrelsen i Blekinge län. 1984. Naturvårdsplan för Blekinge län.

Persson, P.O. 1963. En nyupptäckt grottlabyrint i västra Blekinge. Geol. För. i Stockholm Förh. vol. 85.

Sölvesborgs kommun 1990. Översiktsplan för Sölvesborgs kommun.

II PLANDEL**4 SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN****4.1 Allmän målsättning med skötseln**

Målet för skötseln av naturreservatet skall vara att bevara området naturvetenskapliga värden, främst de geologiska, botaniska och zoologiska. Vidare skall reservatets kulturhistoriska värden värnas. Området skall göras tillgängligt för friluftsliv på sådant sätt att de naturvetenskapliga och kulturhistoriska värdena inte skadas.

Måldiskussion

Sannolikt har skogen vid bergens sluttningar varit ganska lite påverkad av skogsbruk. Det kan förväntas att det i anslutning till dessa skogar har kunnat fortleva flera arter knutna till urskogsartade ädellövskogar. Av biologiska och ekologiska skäl och för att främja den biologiska mångfalden bör därför en stor del av skogen lämnas till fri utveckling. Härigenom gynnas också bl a vedinsekter och vedsvampar, som är knutna till äldre ädellövskog.

Avenbokens utbredning är i Sverige begränsad till de sydligaste landskapen, främst Skåne, Blekinge och Öland. Avenboksskogen på Listershuvud är ett de största sammanhängande bestånden i landet. Skogen har till stor del uppkommit på tidigare betesmark. Avenboken, som är ett trädslag som tidigt koloniserar ett område som lämnats att växa igen, har därför här kunnat bilda ett stort sammanhängande bestånd. Bok förekommer främst på de områden som även tidigare varit skogbevuxna, och som sannolikt har en lång skoglig kontinuitet. Det är av stort vetenskapligt intresse att se hur utvecklingen fortskrider när förloppet får ske ostört av människan.

Öppna marker och områden som i sen tid varit betesmarker hyser ofta växt- och djurarter som är beroende av att ljus når markytan och att marken hävdas genom bete eller slåtter. Det är också ofta av landskapsbildsskäl angeläget att dessa marker hålles öppna, i synnerhet i anslutning till utsiktsplatser och stigar. Dessa marker skall därför även fortsättningsvis betas, eller restaureras till betesmarker, förutsatt att betesdjur finns att tillgå.

4.2 Generella riktlinjer

Av naturreservatets ädellövskog på totalt ca 350 ha skall så stor del som möjligt lämnas till fri utveckling. Viss del av den bokdominerade skogen får efter tillstånd av länsstyrelsen skötas genom försiktig gallring för att tillgodose behovet av vedbrand e dyl. Klapperstensfält, hållmarker och kärr är att betrakta som skogliga impediment och skall, med undantag för smärre årgärder för friluftslivets behov eller av pedagogiska skäl, undantas från skötsel. Vissa naturskogsartade lövskogsområden som ingår i befintliga eller planerade betesfällor skall lämnas utan skogliga åtgärder eller andra betesfrämjande röjningar. Igenvuxna betesmarker skall till stor del restaureras förutsatt att tillgången på betesdjur kan garanteras.

4.2.1 Områden med fri utveckling

Ett lövskogsområde med avenbokskog och blandskog med bok och avenbok (skötselområde 1) skall lämnas till fri utveckling. Avsikten är dels att gynna det rika växt- och djurliv som är beroende av orörd skog, dels att ge möjligheter till studier av den naturliga successionen i avenbokbeståndet och konkurrensen mellan avenbok och bok.

4.2.2 Lövskogsskötsel

Inom vissa delar av bokskogen får lättare gallringar för uttag av ved till husbehov m.m. utföras efter tillstånd av länsstyrelsen. Huggning får dock inte ske om markskador kan uppkomma vid huggningen eller i samband med uttransport av virke. I vissa fall kan det vara nödvändigt att använda häst eller vinsch för att uttag skall tillåtas. Lövskog som ägs av staten, och som inte ligger inom betesmark, skall lämnas till fri utveckling.

4.2.3 Barrskogsskötsel

Planterade gran- och tallbestånd, totalt ca 6 ha, skall på sikt ersättas med lövskog. Avverkning kan dock anstå tills träden uppnått den ålder då de är ekonomiskt lämpligast att hugga. Gallring skall ske så att lövuppslag gynnas. Befintligt löv skall sparas och tillåtas ingå i det nya beståndet. *Före år 2010 skall all barrskog vara avvecklad.*

4.2.4 Skötsel av betesmark

De betesmarker som använts fram till för ca 2-3 årtionden sedan bör restaureras och betas. I största möjliga utsträckning skall befintliga hägnader av stenmurar användas. Där dessa inte kan fylla sin uppgift får dock nya stängsel, inkl fårstängsel, sättas upp.

4.2.5 Faunavård och jakt

Utplacering av mineralstenar eller foderhäckar för rådjur får ske. Eventuellt kan odling av viltåker göras på område som tidigare varit öppen åker eller betesmark.

Viltstammarnas utveckling bör följas av Listerlandets jaktvårdsområde. Det är särskilt angeläget att följa rådjurstammens utveckling. Statistik över antalet fällda klövdjur bör årligen rapporteras till länsstyrelsen. Eventuell skadegörelse av rådjur på intilliggande fastigheter skall beaktas vid jaktutövningen.

Jakten regleras dock inte av föreskrifterna för reservatet.

4.3 Detaljbeskrivningar och åtgärder

Naturreservatet har indelats i skötselområden. För vart och ett av dessa ges nedan en beskrivning samt mål för skötseln och åtgärderna för att nå detta mål. Skötselområdena har grupperats efter olika skötseltyper, nämligen

1. Orörd naturskog,
2. Övrig lövskog,
3. Hällmark,
4. Klapperstensfält,
5. Befintliga betesmarker,

6. Betesmarker som skall restaureras,
7. Övriga igenväxande betesmarker,
8. Kärr,
9. Barrskog,
10. Vattenområden.

Numreringen inom respektive skötseltyp har ordnats från norr mot söder.

1. Orörd naturskog

Skötselområde 1

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30, 20:3, 3:36, 21:6, 7:2, 7:6, 14:3, 14:2, 22:5, 22:4, 22:2A, 10:4, 6:3, 6:23, 8:2, 8:3, 8:23, 2:5, 1:4, 1:37, 1:38, 1:2, 5:2, 5:3, 18:18, 16:20, 16:2, 57:1, 12:22 samt Knutstorp 1:12.

Beskrivning:* Avenbokskog och blandskog med bok och avenbok. Boken dominerar vanligen på de högre nivåerna. Lokalt förekommer ask, ek, asp, klibbal, björk och hassel. Litorinavallen löper parallellt med stranden på ca 8-meters-nivån. Öster om Listershuvud finns branta sluttningar. Terrängen är här storblockig. Floran är lokalt rik, främst i anslutning till de friska områdena vid litorinavallen, med bl a myskmadra, blåsippa, sankt Pers nycklar och vätteros. Murgröna växer på flera trädstammar och på marken. Området hyser naturskogskvalitéer.

Mål: Orörd skog. Området skall få utvecklas fritt. (Se målsättningsdiskussion sid 6.) Torrängar och tidigare betade gläntor skall, om förutsättningarna för bevarande av floravärden talar för detta, hållas öppna.

Åtgärd: Inga, utom röjning vid stigar och torrängsgläntor.

2. Övrig lövskog

För följande skötselområden gäller som generell åtgärd att lättare skogliga åtgärder, t ex försiktig gallring eller plockhuggning av ved för husbehov, får ske *efter tillstånd* av länsstyrelsen.

Skötselområde 2:1

Berörda fastigheter: Hosaby 61:1 och 19:62.

Beskrivning: Lövskog omedelbart söder om Hörviks samhälle. Trädskiktet består huvudsakligen av bok, dessutom finns asp, ek och björk. Buskskiktet, liksom enstaka grovgreniga träd, antyder att området tidigare har varit mera öppet. Bl a förekommer olvon. Fältskiktet är fläckvis helt utan vegetation, men innehåller också rikare områden med blåsippor, gulplister, St Pers nycklar m fl örter.

Mål: Strövvänlig lövskog med bevarande av naturvärden knutna till gamla och döda träd samt med rik markflora.

Skötselområde 2:2

Berörd fastighet: Hosaby 19:58.

Beskrivning: Lövskog, huvudsakligen av bok, dessutom finns asp, ek och björk. Fältskiktet består ofta av kruståtel och

är fläckvis helt utan vegetation. Området ligger nära Hörviks samhälle. Den s.k. Kärleksstigen går genom området.
Mål: Lövskog med framkomliga stigar. Äldre och döda träd skall bevaras. Området i anslutning till stigen skall dock hållas vårdat.

Skötselområde 2:3

Berörd fastighet: Hosaby 2:30.

Beskrivning: Bokskog. Fältskiktet är till stor del helt utan vegetation. Klapperstensfält finns inom området.

Mål: Bokskog, med bevarande av områdets naturskogskvaliteter. Eventuella avverkningar bör endast ske invid den väg som genomkorsar området.

Skötselområde 2:4

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30, 21:6, 7:2, 7:6, 14:3, 14:2, 22:5, 22:4, 22:2A, 10:4, 6:3, 8:2, 8:3, 8:23, 2:5, 1:4, 1:37, 1:38, 1:2, 5:2, 5:3, 18:18.

Beskrivning: Bokskog med inslag av avenbok. Fältskiktet utgörs av kruståtel och är fläckvis helt vegetationslöst.

Mål: Bokdominerad skog med naturskogskvaliteter.

Skötselområde 2:5

Berörda fastigheter: Hosaby 16:20, 16:2, 57:1 och 12:22

Beskrivning: Bokskog med inslag av bl a avenbok. Fältskiktet består av kruståtel och är fläckvis helt vegetationslöst.

Mål: Lövblandskog med naturskogskvaliteter.

3. Hällmark

Skötselområde 3

Berörda fastigheter: Hosaby 61:1, 19:62, 19:58, 2:30 och 20:3.

Beskrivning: Ca 20 ha. Hällmark nordost om Listershuvuds topp, med enstaka träd och buskar, t ex bergek, enbuskar och björnbär. Strövstigar, från Hörviken mot toppen av Listershuvud samt vandringsleden till Nordersund går genom området.

Mål: Att bevara områdets nuvarande karaktär.

Åtgärder: Inga. Vissa röjningar kan dock göras för att bibehålla vissa utsiktspunkter och för att hålla stigar framkomliga.

4. Klapperstensfält

Skötselområde 4

Berörda fastigheter: Hosaby 7:6, 14:3, 14:2, 2:30, 22:5, 22:4 och 22.2

Beskrivning: Ca 18 ha. Klapperfält och strandvallar med enstaka träd och buskar, främst avenbok, bergek och nypon.

Mål: Att av pedagogiska skäl bevara de geologiskt intressanta bildningarna synliga i lämplig omfattning.

Förstagångsåtgärd: Inga.

Underhållsåtgärd: Röjning eller gallring vid behov för att

framhäva de geologiska bildningarna.

5. Befintliga betesmarker

Skötselområde 5:1

Berörda fastigheter: Hosaby 20:3 och 2:30 (f.d. 20:23 och 3:37).

Beskrivning: Ca 10 ha. Betesmark vid toppen av Listershuvud, som restaurerats under 1993. Betesfällan sträcker sig västerut ner till den f.d. järnvägsbanken utanför reservatet. I västsluttningen finns ett bokskogsparti av orörd karaktär samt ett klapperstensfält.

Mål: Betesmark med enbuskar och enstaka andra buskage och med utsiktsplats vid bergets topp.

Bokskogen skall lämnas orörd av skogliga åtgärder.

Underhållsåtgärder: Bete med nötkreatur. Rövning vid behov.

Skötselområde 5:2

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30

Beskrivning: Ca 3 ha. F.d. åkrar som nu används som betesmark. Åkrarna är belägna över högsta kustlinjen.

Mål: Öppen betesmark med örtrik flora. Del av området kan användas för odling av t ex råg, dock utan användning av kemiska bekämpningsmedel eller handelsgödsel.

Underhållsåtgärd: Bete alternativt uppodling av del av området.

Skötselområde 5:3

Berörda fastigheter: Hosaby 21:6, 7:2 och 7:6.

Beskrivning: Ca 10 ha. Betesmark och f.d. betesmarker. Bokskogsområden förekommer inom området. Fastigheterna 7:2 och 7:6 är välbetade, men gödslade. Hosaby 21:6 är under igenväxning.

Mål: Naturbetesmark med bokdungar.

Förstagångsåtgärd: Rövning och uppsättning av stängsel, i första hand runt Hosaby 21:6. Ca 2300 meter stängsel.

Underhållsåtgärder: Bete Rövning vid behov.

Skötselområde 5:4

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30.

Beskrivning: Ca 10 ha. Betesmark bestående av öppen ljung och samt enstaka björkar. I väster finns tätare enbusksnår och bergbranter.

Mål: Naturbetesmark med ljung, enbuskar och enstaka andra buskage.

Underhållsåtgärd: Bete. Rövning vid behov.

6. Betesmarker som skall restaureras

Skötselområde 6:1

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30 (f.d. 62:1).

Beskrivning: Ca 12 ha. Kraftigt igenvuxen betesmark med hållmarker och täta ogenomträngliga snår av slån, nypon, björnbär och enbuskar på Listershuvuds stötsida. I norra delen finns även en tämligen opåverkad, bokdominerad,

lövskog.

Mål: Betesmark med öppna betesytor, hållmarker, större sammanhängande buskage och betespåverkat skogsområde. Utsiktsplats mot havet.

Lövskogspartiet lämnas utan skogliga åtgärder.

Förstagångsåtgärd: Stängseluppsättning, ca 2300 meter.

Röjning av igenvuxna partier och för att bibehålla eller skapa utsikter.

Underhållsåtgärd: Bete. Röjning vid behov.

Skötselområde 6:2

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30.

Beskrivning: Ca 5 ha. Betesmark, som lämnats att växa igen. Delvis förekommer täta ogenomträngliga snår av slån, nypon, björnbär och enbuskar. Bokskogsområde finns på mellersta delen av betesfällan.

Mål: Betesmark

Förstagångsåtgärd: Röjning och uppsättning av fårstängsel, ca 2000 meter. (Arbetet har påbörjats våren -93.)

Underhållsåtgärd: Bete. Röjning vid behov.

Skötselområde 6:3

Berörda fastigheter: Hosaby 22:4, 22:2A, 2:30, 7:6, 10:4, 6:3, 8:2, 8:3, 8:23, 2:5, 1:4, 1:37, 1:38, 1:2, 5:2 och 5:3.

Beskrivning: Ca 22 ha. Igenväxande f.d. betesmark. Enbuskar dominerar och står särskilt i den södra delen alltför tätt. I buskskiktet finns också nypon och berberis. Enstaka tallar och ekar finns. Fältskiktet domineras av fårsvingel, knägräs och lavar. Torrängsarter som kattfot och monke förekommer. Inom området finns den sällsynta fjärilen berberisfåltmätare.

En pakeringsplats, rastmöbel och informationstavla finns inom området (Hosaby 2:5 och 1:4). Spår av grustäcker finns i den norra delen.

Mål: Naturbetesmark med buskage av en, nypon, berberis m fl buskar. Parkeringsplats och informationspunkt för naturreservatet.

Förstagångsåtgärd: Uppsättning av fårstängsel, ca 2800 m. Röjning. Berberis och andra udda buskarter skall sparas.

Underhållsåtgärd: Bete. Röjning vid behov. Underhåll av parkeringsplats, rastmöbel och informationstavla.

Skötselområde 6:4

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30.

Beskrivning: Ca 3 ha. Igenväxande f.d. betesmark och stentäktssområde vid Getabjärs topp. Fornlämning inom området.

Mål: Betesmark.

Förstagångsåtgärd: Stängsling, ca 800 meter, och röjning.

Underhållsåtgärd: Bete.

Skötselområde 6:5

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30.

Beskrivning: Öppen borsttåtelhed med enstaka tallar i kanterna.

Mål: Öppen borsttåtelhed.

Förstagångsåtgärd: Ingen.

Underhållsåtgärd: Røjning vid behov, alternativt bete.

Skötselområde 6:6

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30, Hörby S:6, 12:3, S:5, 12:1, 13:2, 8:1, 18:2, 1:2, 1:3, 21:1, S:4, S:1, 9:1, S:2, 5:8 och S:3

Beskrivning: Ca 15 ha. Igenvuxen betesmark med björk, al och bok samt enbuskar. Litorinavallen är väl markerad i den östra delen av området.

Mål: Betesmark.

Förstagångsåtgärd: Stängsling ihop med skötselområde 7:7, ca 2700 meter, samt røjning, framför allt vid litorinavallen.

Underhållsåtgärd: Bete och røjning vid behov.

7. Övriga igenväxande betesmarker

Skötselområde 7:1

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30, 21:6, 7:2, 7:6, 14:3 och 14:2.

Beskrivning: Igenväxande f.d. betesmark med björk, ek, en och slån. Bokskogspartier.

Mål: Lövskog med utsiktsplatser från höjderna och stigarna vid Listershuvud. Alternativt betesmark.

Åtgärder: Røjning och gallring för att skapa eller bevara utsiktspunkter, alternativt uppsättning av stängsel och bete.

Skötselområde 7:2

Berörda fastigheter: Hosaby 22:4 och 22:2A.

Beskrivning: Igenväxande f.d. betesmark och stentäktssområde vid Getabjars nordsluttning. Fornlämning inom området.

Mål: Bevara området i huvudsak öppet med vackra utsiktsplatser och stigar. Områdets geologiska och kulturhistoriska värden skall framhävas.

Förstagångsåtgärd: Ingen.

Underhållsåtgärd: Ev stängsling och bete. Røjning vid behov.

Skötselområde 7:3

Berörda fastigheter: Hosaby 7:6, 10:4, 6:3, 8:2, 8:3 och 8:23.

Beskrivning: Igenväxande f.d. betesmark och bokskogsområde vid Getabjars topp. Planterad tall i norra delen.

Mål: Bokdominerad lövskog.

Åtgärder: Gallring.

Skötselområde 7:4

Berörda fastigheter: Hosaby 18:18.

Beskrivning: Ca 5 ha. Igenväxande f.d. betesmark med björk, ek, tall och enbuskar. Marken är mycket blockig. Fältskiktet domineras av blåbär, kruståtel och vårbrodd.

Mål: Lövskog, alternativt betesmark.

Åtgärder: Inga, alternativt uppsättning av stängsel och bete.

Skötselområde 7:5

Berörda fastigheter: Hosaby 12:22.

Beskrivning: Igenväxande f.d. betesmark med björk, slån m.fl. I fältskiktet finns ännu inslag av hävdberoende torrängsarter som mandelblom, knölsmörbloffa och stenmåra.

Mål: Att låta området övergå till lövskog. Gläntor skall hållas öppna.

Åtgärder: Rójning av bryn och gläntor vid behov.

Skötselområde 7:6

Berörda fastigheter: Hosaby 2:30, Hörby S:6, 12:3, S:5, 12:1, 13:2, 8:1, 18:2, 1:2, 1:3, 21:1 och S:4

Beskrivning: Lövskog med bok och avenbok. Inslag av hassel. Strövstig på litorinavallen.

Mål: Orörd lövskog, som dock kan betas.

Förstagångsåtgärd: Uppsättning av stängsel och rójning av strövstigen.

Underhållsåtgärd: Betas ihop med skötselområde 6:6.

8. Kärr

Skötselområde 8

Berörda fastigheter: Hosaby 5:3 och 18:18.

Beskrivning: Ca 3 ha. Kärr av medelrik typ helt dominerat av ängsull och bunkestarr. Ett grävt vattenhål i södra delen.

Mål: Kärr av nuvarande karaktär.

Åtgärder: Inga.

9. Barrskog

Skötselområde 9:1

Berörd fastighet: Hosaby 14:3 och 14:2.

Beskrivning: Ca 2,5 ha. Granplantering.

Mål: Lövskog eller beteshage.

Förstagångsåtgärd: Gallring av granbeståndet för att gynna befintligt löv.

Underhållsåtgärd: Fortsatt gallring och avverkning av gran. Alla barrträd skall vara avverade senast år 2010.

Skötselområde 9:2

Berörd fastighet: Hosaby 22:5

Beskrivning: Ca 1 ha. Tallplantering.

Mål: Lövskog.

Förstagångsåtgärd: Gallring av tallbeståndet för att gynna befintligt löv och för att ge lövträd möjlighet till föryngring.

Underhållsåtgärd: Fortsatt gallring och avverkning av tall vid den tidpunkt då det bedöms ekonomiskt gynnsamt, dock skall all tall vara avverkad senast år 2010.

Skötselområde 9:3, 9:4 och 9:5

Berörda fastigheter: Hosaby 5:2, 16:2 och 57:1.

Beskrivning: Totalt ca 5 ha. Granplanteringar. I västra delen av skötselområde 9:5 finns även tall.

Mål: Lövskog.

Förstagångsåtgärd: Gallring av barrbestånden för att gynna befintligt löv och för att ge lövträd möjlighet till föryngring.

Underhållsåtgärd: Fortsatt gallring och avverkning av gran vid den tidpunkt då det bedöms ekonomiskt gynnsamt, dock skall all gran och tall vara avverkad senast år 2010.

10. Vattenområde

Skötselområde 10

Fastigheter: Det till de i reservatet ingående fastigheter-na hörande vattenområdet enligt 1 kap. 5 § jordabalken.

Beskrivning: Vattenområde i Östersjön.

Mål: Bevara området, inkl. strandzonen med båtkåsar, block och stenar samt havsbotten, så opåverkat som möjligt. Fiske får bedrivas som tidigare.

Åtgärder: Inga. Inventering av strandzonens flora och fauna ner till omkring 15 meters djup bör ske om resurser härför finns.

5 ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIV

5.1 Mål för friluftsanordningar

Målet skall vara att med enkla medel hålla reservatet tillgängligt för allmänheten utan att områdets biologiska eller geologiska värden riskeras. Det skall vara möjligt att studera områdets geologiska bildningar.

5.2 Riktlinjer och åtgärder

Befintliga anordningar som nämns nedan skall underhållas och föreslagna anordningar skall utföras i mån av tilldelade resurser.

5.2.1 Tillgänglighet

Från väg 520 leder två mindre enskilda bilvägar upp till reservatet. Den sydligaste går mot f d soptippen på Getabjär och den nordligare till toppen av Listershuvud. Den sammanlagda väglängden från allmän väg är ca tre kilometer. Det är lämpligt att, bl a för att få en rättvis fördelning av kostnaderna för vägunderhållet, bilda en gemensamhetsanläggning enligt anläggningslagen.

Vid båda vägarnas ändpunkter finns parkeringsplatser, rastmöbelgrupp och informationsskylt. Parkeringsplatsen vid Listershuvud är belägen inom fastigheten Hosaby 60:1, som inte ingår i reservatsförslaget. Överenskommelse bör träffas med markägaren (försvaret) om nyttjandet.

Ytterligare anknytningar till naturreservatet bör, efter förhandling med markägaren, anordnas norrifrån vid Hörvik (fastigheten Hosaby 19:58) och söderifrån vid Nogersund.

5.2.2 Stigar

Markerade stigar utgår från parkeringsplatserna (se bilaga 2). Från P-platsen vid Getabjär leder en drygt fyra km lång stig runt i reservatet. En naturstig som ger information om den geologiska utvecklingen efter det att inlandsisen lämnade området finns från högsta kustlinjen (med anslutning till P-platsen vid Listershuvuds topp) ner till nuvarande strandlinje. Dessa stigar skall underhållas och förnyas vid behov. Detsamma gäller vissa av de befintliga stigar som går från Hörvik in i området.

En föreslagen vandringsled mellan Hörvik och Nogersund går genom reservatet.

Ridning eller cykling är inte tillåten annat än på anvisade vägar och stigar, se karta bilaga 2. Skador till följd av ridningen skall fortlöpande kontrolleras och de angivna ridstigarna kan, om ridningen skadar mark eller vegetation i betydande grad, komma att ändras eller stängas helt för ridning.

5.2.3 Eldplatser

Eldplatser bör endast anordnas vid stranden i anslutning till vatten. Ved tillhandahålles vid eldplatserna genom naturvårdsförvaltarens försorg.

5.2.4 Information

Informationsskyltarna vid P-platserna skall vid behov förnyas. Särskild information om områdets geologi ges vid den geologiska stigen.

En reservatsfolder bör utarbetas.

6 RENHÅLLNING

Tömning av sopor ombesörjs av Sölvesborgs kommun.

7 TILLSYN

Tillsyn utövas av naturvårdsförvaltaren, som bör teckna avtal med uppdragstagare om utförande av del av tillsynen eller för utförande av viss uppgift.

8 DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTFÄRDER

Utförda åtgärder skall dokumenteras. Följande uppgifter bör därvid anges:

- # skötselområde och typ av åtgärd
- # tidpunkt för åtgärden
- # kostnad och finansiering
- # intäkter
- # ev. notering om åtgärdens effekt eller annat av intresse för reservatets fortsatta skötsel.

Denna dokumentation skall utgöra grund för ev. revidering av skötselplanen.

9 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

9.1 Ekonomisk plan

En ekonomisk plan för förvaltningen av reservatet har upprättats, bilaga 5. Denna plan skall dock inte ingå i fastställelsen av skötselplanen.

Investeringar i form av stängseluppsättningar och restaurering av betesmarker förutsätter tillgång till landskapsvårdande beredskapsarbeten finansierade av länsarbetsnämnden eller liknande arbetslag.

Det fortlöpande underhållet av reservatet kräver att ett tillräckligt antal betesdjur hålls på betesmarkerna för att begränsa slyuppslag samt för att bevara naturvärden knutna till betesmarken och värden för friluftslivet. Avtal om betesdriften skall tecknas med de djurägare som har nyttjanderätten till respektive område. Kostnaden för detta liksom underhåll av stigar och information skall i första hand belasta anslaget för vård av naturvårdsobjekt m.m.

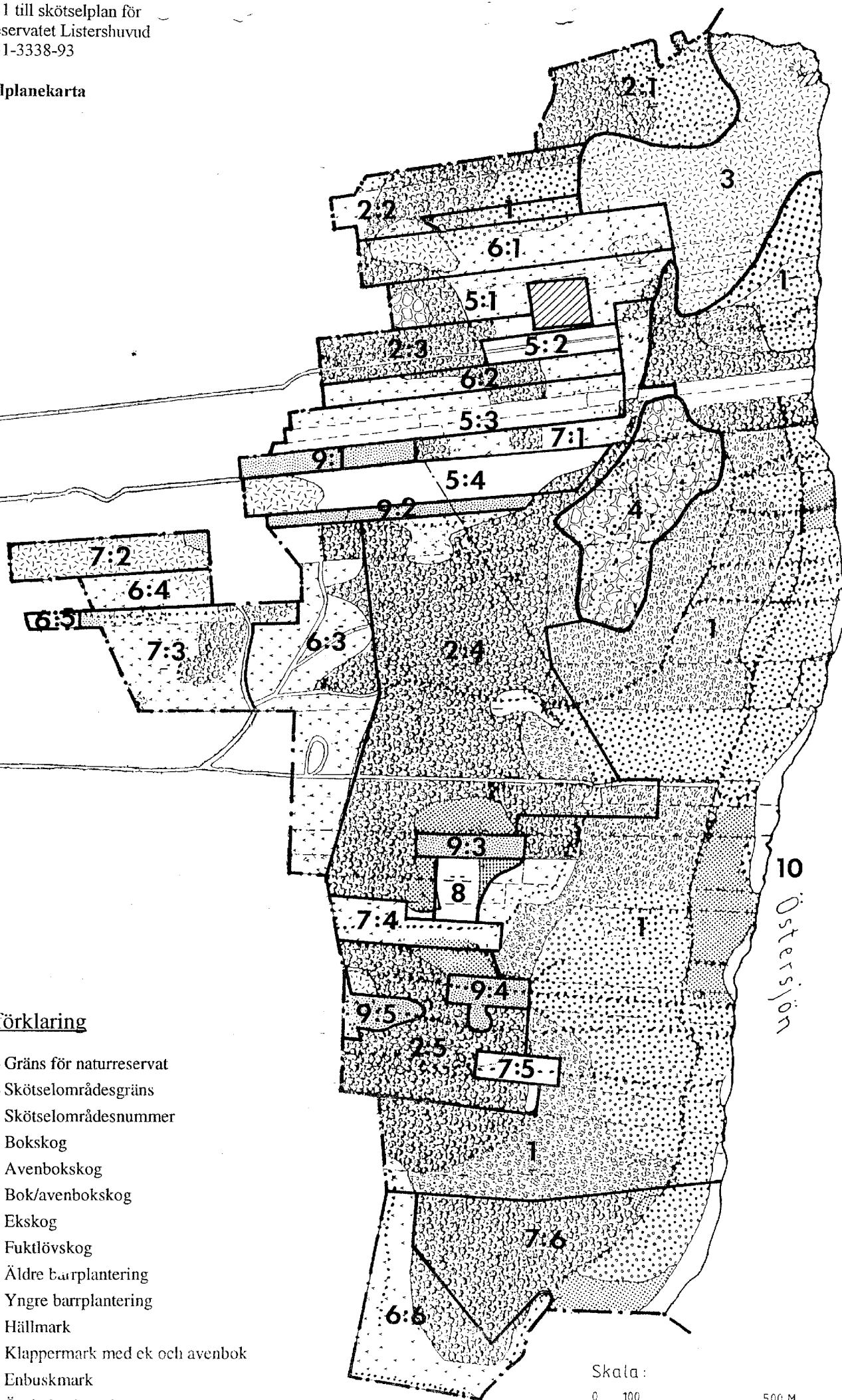
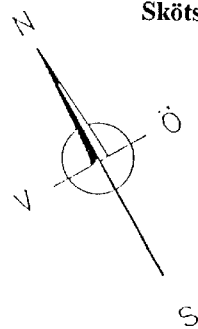
9.2 Finansiering

Staten bekostar: Åtgärder enligt skötselplanen utom vad som framgår nedan.

Sölvesborgs kommun bekostar: Omhändertagande av sopor.

Markägare/arrendator bekostar: Löpande stängselunderhåll. Kostnader i samband med ved- eller virkesuttag.

Skötselplanekarta

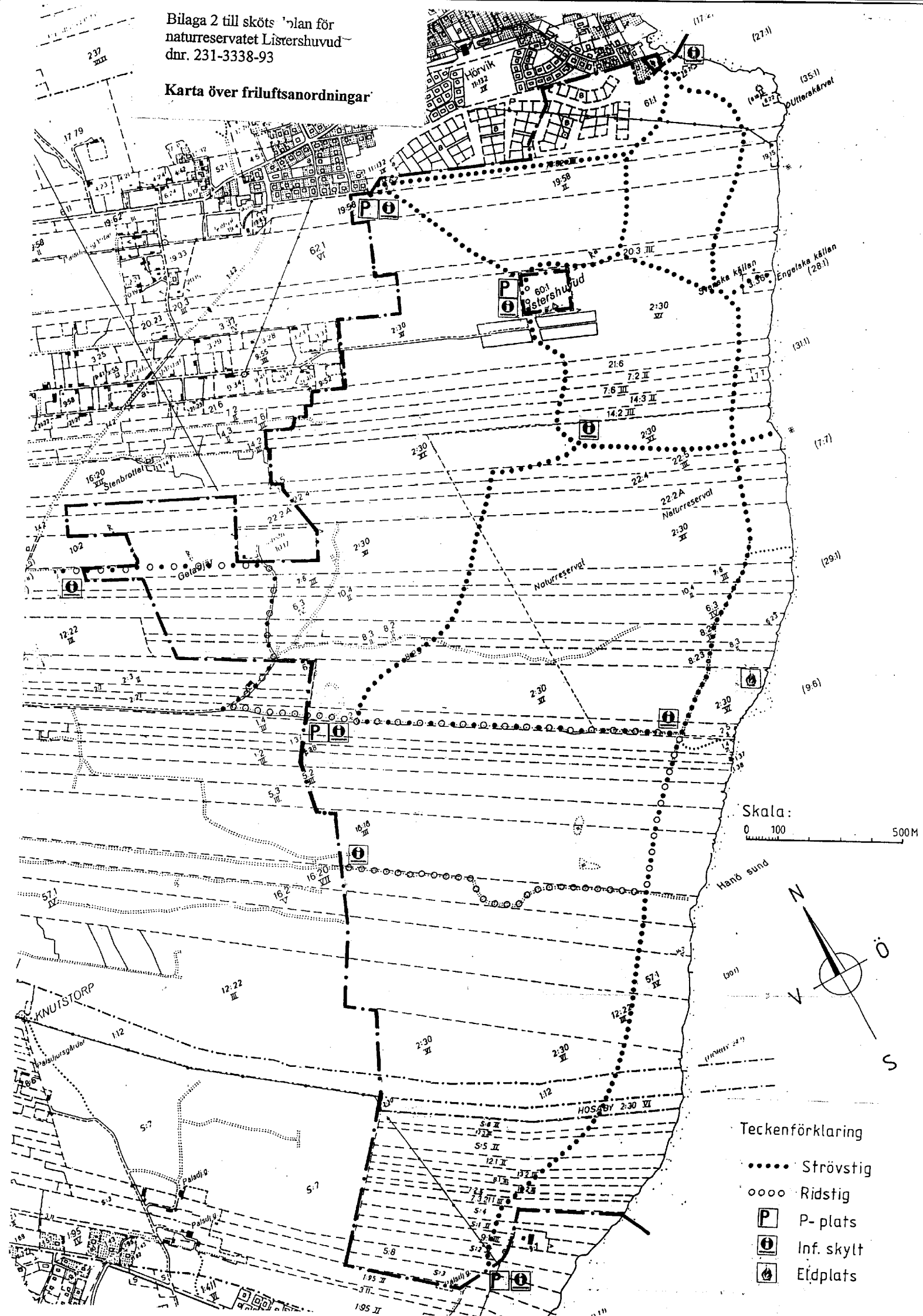


Teckenförklaring

- Gräns för naturreseptat
- Skötselområdesgräns
- 2:4** Skötselområdesnummer
- Bokskog
- Avenbokskog
- Bok/avenbokskog
- Ekskog
- Fuktlövskog
- Äldre barrplantering
- Yngre barrplantering
- Hällmark
- Klappermark med ek och avenbok
- Enbuskmark
- Övrig buskmark

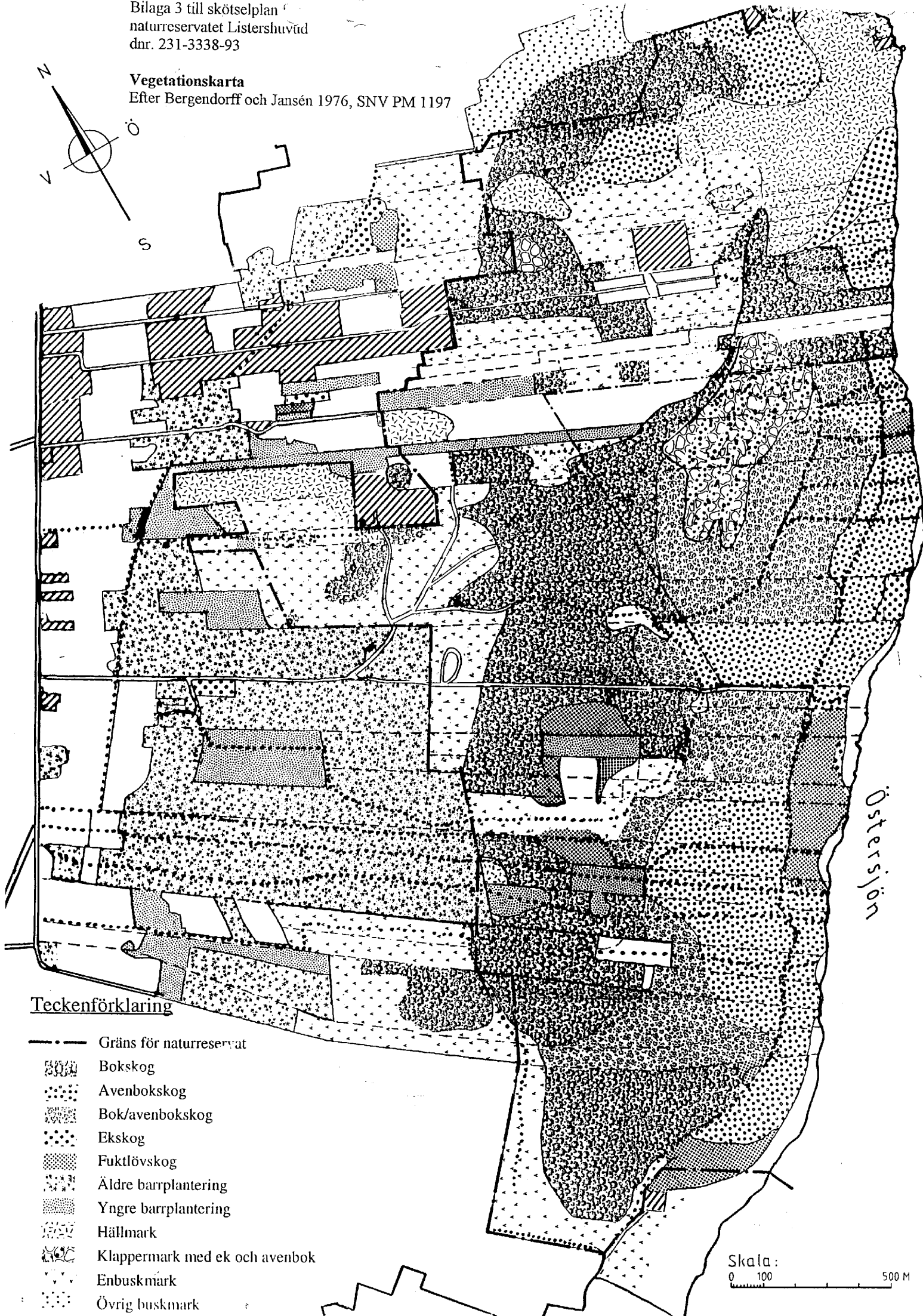
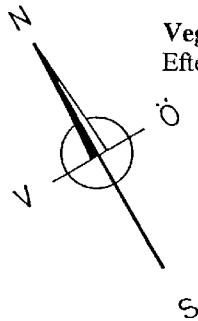
Skala:

0 100 500 M



Vegetationskarta

Efter Bergendorff och Jansén 1976, SNV PM 1197



Teckenförklaring

- Gräns för naturreservat
- Bokskog
- Avenbokskog
- Bok/avenbokskog
- Ekskog
- Fuktlövskog
- Äldre barrplantering
- Yngre barrplantering
- Hällmark
- Klappermark med ek och avenbok
- Enbuskmark
- Övrig buskmark

Skala:
 0 100 500 M

Bilaga 4 till skötselplan för
naturreseptatet Listershuvud
dnr. 231-3338-93

Utdrag ur
ekonomiska kartan 1915

